

B I D R A G
T I L L
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

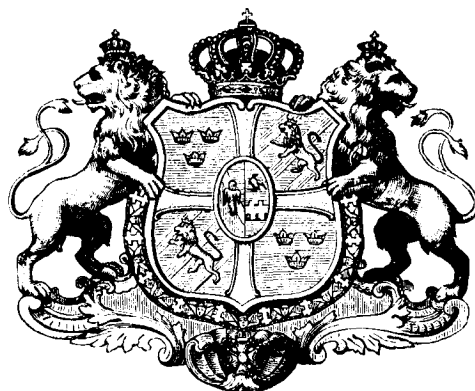
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1894.

(ÅRGÅNG 21.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 17.

STOCKHOLM, 1894.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och
1874-1910: Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmåteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjordens användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsäde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsäde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsäde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BISOS N digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) med stöd från Riksbankens Jubileumsfond, 2009.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

B I D R A G
T I L L
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

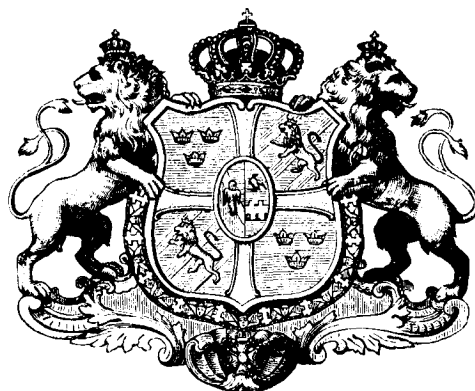
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1894.

(ÅRGÅNG 21.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 17.

STOCKHOLM, 1894.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig berättelse	3-13.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1894.....	4.
Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1894 års skörd..	6.
II. Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1894 års skörd.....	7.
Tab. A. Jemförelse mellan 1894 års och 1874-1893 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.....	9.
Tab. B. Sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1874-1893 samt år 1894.....	11.
Tabellbilaga	14-16.
Tab. 1. Sammandrag af kronolänsmännens rapporter om skörden år 1894.....	14.
Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1894.....	16.
Résumé	17.

T I L L K O N U N G E N .

Till åtlydnad af de föreskrifter, som meddelats i Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 juni 1874, anhåller Statistiska Centralbyrån i underdånighet att härmed få afgifva sin redogörelse för innevarande års skörd. I likhet med hvad tillförene varit fallet, lemnas här först ett sammandrag af de allmänna omdömen om årsväxten, hvilka af de särskilda länsstyrelserna uttalats, samt

Centralbyråns på denna grundval utarbetade sammanfattning för riket i dess helhet, och derefter följa de beräkningar öfver skördemängd, spanmålens vikt m. m., hvilka kunnat af Centralbyrån utföras med ledning dels af hushållningssällskapens senaste uppgifter om utsädesbeloppen, dels ock af de för hvarje länsmansdistrikt afgifna rapporter om skördadt korntal och dylikt.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1894.

Ur dessa omdömen, hvilka under tiden från den 18 oktober till och med den 10 november innevarande är inkommo till Statistiska Centralbyrån, meddelas i vanlig länsordning följande utdrag,¹⁾ nemligen:

för *Stockholms län* (ink. till Stat. Cb. d. 31 okt. 1894):

att årets skörd kan betecknas såsom *god*, varande dock inom åtskilliga delar af länet potatisen på en mängd ställen angripen af röta;

för *Uppsala län* (ink. d. 1 nov.):

att skörden, i sin helhet bedömd, utfallit *öfver medelmåttan*;

för *Södermanlands län* (ink. d. 22 okt.):

att höstsåden lemnat till qvantiteten god skörd, men mestadels af undervigtig beskaffenhet;

att vårsädeskörden blifvit nära god, men äfvenledes under medelvigt äfvensom hafren skadad af rost;

att rotfrukterna lemnat afkastning under medelmåttan, hvarjemte potatisen är delvis angripen af röta;

att höskörden, hvaraf endast en ringa del numera erhålles från naturlig ängsmark, varit god och af utmärkt beskaffenhet;

samt att halmafkastningen likaledes blifvit god.

Och kan derföre innevarande års skörd inom detta län, hvad *skördemängden* beträffar, betecknas i sin helhet såsom *nära god*;

för *Östergötlands län* (ink. d. 1 nov.):

Ehuru rågen förlidet års höst utsåddes under tjenliga väderleksförhållanden och i väl beredd jord samt fördenskull såväl på hösten som förliden vår lemnade hopp om ovanligt rik äring, föranledde ett par i medio af maj månad inträffande frostnätter, att de nyss utslagna axen deraf så skadades, att densamma icke kan anses hafva i allmänhet gifvit mera än half skörd.

Hvetet deremot, som, lika fördelaktigt utsådt, senare gick i ax och derför icke led af frosten samt ej heller skadats af rost, har i allmänhet gifvit ett mycket godt resultat såväl till qvantitet som kvalitet.

Vårsåden af såväl korn som blandsäd, vicker och hafre har under de synnerligt fördelaktiga väderleksförhållanden, som detta år både med afseende å sädd, växtlighet och i synnerhet bergningsväder haft, lemnat både riklig och med afseende å beskaffenheten utmärkt skörd.

Äfven ärter och rotfrukter, med undantag af potatis, hvilken både varit ovanligt liten och på de flesta trakter af länet angripen af torröta och derför ej slagit väl ut, hafva i allmänhet lemnat god afkastning.

Höskörden, synnerligen af första årets vallar, har varit utmärkt och från naturliga ängar medelmåttig; hvarjemte halmafkastningen såväl med afseende å sädens starka växtlighet som det utmärkta bergningsvädret har blifvit både ymnig och till beskaffenheten god, så att densamma är mera än tillräcklig till creaturens utfodring.

Totalomdömet om skörden torde derför tryggt kunna sägas vara, att den utfallit *öfver medelmåttan*, ehuru rågen och potatisen, på sätt ofvan är berördt, lemnat åtskilligt att önska;

för *Jönköpings län* (ink. d. 27 okt.):

att det af kronolänsmännens primäruppgifter äfvensom af en utaf länets hushållningssällskaps förvaltningsutskott uppgjord beräkning af det korntal, som kan anses ungefärligen beteckna ymnig, god, medelmåttig och knapp skörd, särskildt för råg, hafre och potatis och särskildt för hvarje härad i länet, framgår:

att höstsåden lemnat nära medelmåttig skörd;

att vårsåden gifvit öfver medelmåttig skörd;

att potatisen, hvilken varit mycket angripen af röta, äfvensom andra rotfrukter lemnat knapp skörd;

att höskörden utfallit fullt medelmåttig;

att halmafkastningen är öfver medelmåttig; samt

att bergningsvädret i allmänhet varit ostadigt under höbergningen, men gynnsamt under sädesskörden.

Till följd häraf kan Kungl. Maj:ts Befallningshafvande uttala det allmänna omdöme om årets skörd inom länet, att densamma blifvit *fullt medelmåttig*;

för *Kronobergs län* (ink. d. 3 nov.):

att den under maj månad inträffade frosten menligt inverkat på höstrågen och potatisgrödan, äfvensom å en del ställen på högrödan, samt att, ehuru väderleken under bergningstiden varit ostadig, såväl sädes- som högrödan likväl i allmänhet blifvit väl inbergad;

att höstsåden nästan uteslutande består af råg, hvilken, skadad af frost på våren och regn under blomningstiden, lemnat en skörd betydligt under medelmåttan;

att vårsåden, hvaraf mest odlas hafre och korn samt endast i ringa mån hvete, råg och blandsäd, gifvit fullt medelmåttig skörd;

att potatisen skadats dels af frost och dels af torröta samt lemnat i afkastning en tredjedel under medelmåttan;

att öfriga rotfrukter, som dock obetydligt odlas, gifvit fullt medelmåttig skörd;

att höskörden från odlad jord blifvit öfver medelmåttig och från naturliga ängar fullt medelmåttig;

att halmafkastningen blifvit god;

att, med undantag af råg, sädesgrödan i öfrigt är för ortens behof tillräcklig och flerstädes lemnar öfverskott till försäljning af hafre; samt

att hö- och halmgrödan är för länets behof tillräcklig.

Såsom allmänt omdöme anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala, att årets skörd varit *medelmåttig*;

för *Kalmar län* (ink. d. 20 okt.):

att höstsädeslagen, till följd af frostskada å rågen under axbildningen, lemnat mindre än medelskörd;

att vårsåden deremot gifvit god skörd;

att skörden af potatis, hvilken nästan öfverallt angripits af torröta och äfven eljest på flere håll visat sig vara af dålig beskaffenhet, blifvit betydligt under medelmåttig;

att höskörden, hvilken från såväl odlad jord som naturlig äng inbergats under ovanligt gynnsamma förhållanden, är att betrakta såsom god; samt

att halmafkastningen är riklig och af god beskaffenhet;

hvarföre årets skörd, i sin helhet bedömd, får anses hafva blifvit *öfver medelmåttig*;

för *Gotlands län* (ink. d. 18 okt.):

att skörden bör anses *fullt medelmåttig*;

för *Blekinge län* (ink. d. 18 okt.):

att skörden blifvit *nästan medelmåttig*;

för *Kristianstads län* (ink. d. 30 okt.):

att höstsåden icke kan anses hafva gifvit mera än medelmåttig skörd, hvaremot skörden af vårsäd utfallit öfver medelmåttan;

att rotfrukterna, deraf potatisen på de flesta ställen varit angripen af torröta, i allmänhet taget lemnat nära medelmåttig afkast-

¹⁾ Här intagna utdrag ur länsstyrelsernas afgifna omdömen jemte de hufvudsakliga resultaten af Statistiska Centralbyråns beräkningar äro, i den mån de sistnämnda hunnit verkställas, genom Post- och Inrikes Tidningar till allmänhetens kännedom redan meddelade.

ning, särskildt med hänseende dertill att betodlingen gifvit fullt medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

samt att skörden af hö varit öfver medelmåttan och af halm god samt i allmänhet af god beskaffenhet, dock har såväl hö som halm lidit någon skada i följd af ostadig väderlek under bergningstiden.

I följd häraf anser sig Länsstyrelsen kunna uttala det allmänna omdömet om innevarande års skörd, att den varit *fullt medelmåttig*;

för *Malmöhus län* (ink. d. 27 okt.):

att skörden af vintersäd lemnat under medelmåttig, men af vårsäd nära medelmåttig afkastning, att potatisskörden varit fullt medelmåttig och skörden af andra rotfrukter likaledes fullt medelmåttig, att höskörden varit god och halmafkastningen fullt medelmåttig, att fodertillgången är tillräcklig samt att bergningsvädet beträffande vintersäden varit tjenligt, men beträffande vårsäden på vissa orter mindre gynnsamt.

Såsom allmänt omdöme anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande alltså kunna uttala, att årets skörd varit *medelmåttig*;

för *Hallands län* (ink. d. 2 nov.):

Då höstsäden under den milda vintern i allmänhet bibehöll sig väl, om den ock här och hvar på den styfvare jorden visade sig ojemn, samt växtligheten under våren gynnades af vexlande regn och torka, syntes en god skörd vara att emotse.

Förhoppningarna härom blefvo emellertid nedsatta dels i följd af den frost, som under rågens kärnsättning inträffade, dels ock på grund af stark nederbörd under den senare delen af skördetiden.

Rågen torde på grund af dessa förhållanden icke hafva gifvit full medelskörd.

Hveteskörden synes hafva lemnat ett rätt tillfredsställande resultat, om den ock icke kan anses vara fullgod.

Höskörden har å slättlandet lemnat ett ovanligt godt resultat, men i skogstrakterna, der höet inbergats under ihållande regn, utfallit under medelmåttan.

Vårsäden utvecklades i början synnerligen väl, men blef särskildt på lerjorden, som genom det ymniga regnandet och derpå inträffande torka alltför mycket hårdnade, starkt tillbakasatt. Å lättare jordmån och särskildt i skogsbygden har all vårsäd väl varit vacker under växttiden, men nog lidit af den starka nederbörden under mognandet.

Afkastningen af hafre synes hafva gifvit något öfver medelskörd.

Kornet torde i norra delen af länet hafva lemnat medelskörd, men i södra delen något derunder.

Halmafkastningen af vintersäden antages vara god och af vårsäden medelmåttig.

Potatisen, som lidit af det myckna regnandet under augusti, hvilket påskyndat och utvecklat den vanliga potatissjukan, anses hafva lemnat något under medelskörd.

Öfriga rotfrukter torde hafva lemnat medelskörd.

I öfverensstämmelse med sålunda uppgifna förhållanden kan såsom allmänt omdöme uttalas, att årets skörd inom länet blifvit *medelmåttig*;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 9 nov.):

att utaf höstsäderna råg lemnat nära medelmåttig och hvetet medelmåttig skörd;

att korn, hafre och blandsäd gifvit fullt medelmåttig afkastning; att skörden af ärter, bönor och vicker, hvilka sädesslag odlas blott i ringa omfattning, vicker i allmänhet endast till grönfoder, blifvit medelmåttig;

att potatisskörden såväl till mängd som beskaffenhet varit under medelmåttan, hvaremot öfriga rotfrukter lemnat en nära medelmåttig afkastning;

att lin, som i obetydlig grad utgör föremål för odling, lemnat medelmåttig skörd;

att af hö, såväl å odlad jord som å naturlig äng, erhållits god skörd och att förhållandet är enahanda beträffande halmafkastningen; anseende sig Konungens Befallningshafvande på grund af nu angifna förhållanden kunna fälla det allmänna omdömet om innevarande års skörd i länet, att den varit *fullt medelmåttig*;

för *Elfsborgs län* (ink. d. 10 nov.):

att hvetet och råg, som under våren lofvade riklig skörd, blifvit till följd af ihållande regnig väderlek under försommaren och blomningstiden skadade till kornsättningen, så att skörden, ehuru till halmafkastningen riklig, dock, hvad angår kornafkastningen, icke kan anses fullt medelmåttig;

att deremot skörden efter korn, hafre och blandsäd varit öfver medelmåttan och af god beskaffenhet;

att skörden af potatis angripits af röta och utfallit under medelmåttan;

att afkastningen af öfriga rotfrukter deremot varit riklig;

att höskörden såväl på odlad jord som på naturliga ängar varit riklig, men delvis blifvit under skördetiden skadad af väta; samt

att halmafkastningen varit riklig och af god beskaffenhet.

Med stöd häraf får Konungens Befallningshafvande såsom allmänt omdöme uttala, att skörden inom länet varit *medelmåttig*;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 30 okt.):

att höstsäden i allmänhet lemnat medelmåttig skörd, som emellertid till stor del blifvit inbergad under ogynsam väderlek;

att vårsäden, som i allmänhet blifvit väl inbergad, lemnat fullt medelmåttig afkastning;

att potatisodlingen gifvit en med afseende såväl å mängd som i allmänhet å beskaffenheten mindre god afkastning;

att höskörden, som i kvantitativt afseende varit ovanligt riklig, blifvit delvis bergad under ogynsam väderlek, och därför med afseende å beskaffenheten lemnat ej fullt god afkastning; samt

att såväl höst- som vårsäd gifvit rikligt halmutbyte, så att tillgången på halm till kreatursutfodringen bör fullt motsvara behovet;

och anser sig Länsstyrelsen, med anledning af hvad sålunda är vordet anfördt, kunna angående årsväxten uttala det allmänna omdömet, att jordbruket inom länet detta år lemnat *nära medelmåttig* afkastning;

för *Vernlands län* (ink. d. 3 nov.):

att höstsädet lemnat medelmåttig skörd, hvilken dock delvis skadats af frost;

att vårsädet, hvaraf hafre mest odlas, lemnat öfver medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att potatisskörden varit under medelmåttan och på de flesta ställen skadad af torröta;

att hofafkastningen varit mer än medelmåttig och af god beskaffenhet; samt

att halmafkastningen varit god och i allmänhet af god beskaffenhet.

På grund häraf anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande kunna uttala det allmänna omdömet om innevarande års skörd inom länet, att den varit *fullt medelmåttig*;

för *Örebro län* (ink. d. 27 okt.):

att hvetet anses hafva gifvit god skörd, af god beskaffenhet;

att rågen, som till följd af frost på våren och regn under blomningstiden varit mindre gifvande, lemnat skörd under medelmåttan;

att korn och hafre i allmänhet gifvit god afkastning;

att ärter gifvit skörd under medelmåttan samt vicker medelmåttig äring;

att potatisen, som är småväxt och delvis skadad af torröta, lemnat skörd under medelmåttan;

att höskörden varit god, delvis dock något skadad af regn; och att halmtilgången är riklig.

I allmänhet bedömd torde skörden inom länet få anses *medelmättig*;

för *Vestmanlands län* (ink. d. 29 okt.):

Skörden af hvete och råg är, ehuru densamma icke utfallit så, som man egt rätt att förmoda efter dessa sädesslags utseende på marken samt efter det antal lass otröskad vara, som erhållits, att betrakta såsom fullt medelmättig af det förra och medelmättig af det senare sädesslaget. Hvad beskaffenheten af de båda sädesslagen vidkommer, läser densamma icke vara fullgod, synnerligen hos rågen, hvilken under blomningstiden fläckvis skadats af frost.

Värsåden, emot hvars beskaffenhet någon anmärkning icke förekommit i länsmännens primäruppgifter, har lemnat öfver medelmättig äring.

Potatisen har lemnat under medelmättig skörd och är å de flesta ställen angripen af röta; men deremot har af öfriga rotfrukter erhållits en skörd öfver medelmättan.

Afkastningen af såväl hö som halm har varit synnerligen god.

Med hänsyn till dessa förhållanden kan innevarande års skörd inom länet antagas vara *god*;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 29 okt.):

att höstsädet, bestående hufvudsakligen af råg och i länets sydligare trakter till någon mindre del af hvete, lemnat öfver medelmättig skörd af god beskaffenhet;

att värsädet, hvaraf mest odlas hafre, men i Vester-Dalarnes, Ofvan-Siljans och Nedan-Siljans fögderier jemväl korn, likaledes lemnat mera än medelmättig skörd af god beskaffenhet;

att potatisskörden varit medelmättig och i allmänhet af god beskaffenhet, men på åtskilliga ställen angripen af torröta;

att höafkastningen varit mer än medelmättig och af god beskaffenhet; samt

att halmafkastningen varit nära god och i allmänhet af god beskaffenhet.

På grund häraf anser sig Konungens Befallningshafvande kunna afgifva det allmänna omdöme om innevarande års skörd inom länet, att densamma utfallit *öfver medelmättan* och varit af *god beskaffenhet*;

för *Gefleborgs län* (ink. d. 26 okt.):

att höstsåden gifvit nära god skörd af god beskaffenhet;

att värsåden likaledes lemnat nära god skörd af god beskaffenhet;

att potatisen gifvit fullt medelmättig afkastning, men flerstädes skadats af väta och derföre varit af mindre god beskaffenhet;

att höet, om än på några ställen första årets vallar varit mindre tillfredsställande, lemnat nära god skörd samt i allmänhet blifvit välbergadt;

samt att halmafkastningen varit god till mängd och beskaffenhet;

och kan i följd häraf såsom allmänt omdöme om skörden uttalas, att densamma utfallit *nära god*;

för *Vesternorrlands län* (ink. d. 25 okt.):

att höstsåden, som nästan uteslutande utgöres af råg, lemnat medelmättig skörd af god beskaffenhet;

att korn, ortens hufvudsäde, som blifvit synnerligen väl bergadt, i allmänhet anses lemna medelmättig skörd af god kvalitet;

att potatis och öfriga rotfrukter lemnat medelmättig och oskadad afkastning;

att höskörden från såväl odlad som naturlig äng varit i de flesta trakter till följd af torka under medelmättan, men af god beskaffenhet; samt

att halmafkastningen blifvit likaledes under medelmättan, men gynnats af godt bergningsväder;

i följd hvaraf Kungl. Maj:ts Befallningshafvande anser sig böra uttala det allmänna omdöme om skörden, att densamma blifvit beträffande spanmål och rotfrukter medelmättig, men å hö och halm under medelmättan;

för *Jemtlands län* (ink. d. 5 nov.):

att höskörden i allmänhet varit god, delvis ymnig, och halmafkastningen god;

att skörden af säd och potatis likaledes varit god, på sina ställen till och med ymnig;

att väderleken under sommaren varit för årsväxten ovanligt gynsam;

samt att jemväl bergningsvädet varit godt och skörden i följd häraf blifvit väl inbergad;

för *Vesterbottens län* (ink. d. 5 nov.):

Sådden verkställdes under mycket gynsamma förhållanden, af hvilken anledning förhoppningarna om ett godt resultat voro allmänna, men till följd af långvarig torka under försommaren och regnig väderlek under tiden för sädesskörden hafva dessa förhoppningar icke till fullo förverkligats.

Såsom allmänt omdöme angående skörden inom länet för innevarande år anser sig Konungens Befallningshafvande kunna meddela, att inom Lappmarksfögderiet höskörden från såväl odlad jord som myr- och bäckängar blifvit i det närmaste medelmättig och å nedre landet något under medelmättan å odlad jord och å naturliga ängar medelmättig, att sädesskörden blifvit inom Lappmarksfögderiet god och å nedre landet medelmättig, men delvis skadats genom ogynnsamt bergningsväder, samt att potatisskörden i allmänhet blifvit mycket öfver medelmättan och af god beskaffenhet;

för *Norrbottnens län* (ink. d. 29 okt.):

Rågen, som endast i kustsocknarne utgör föremål för nämnvärd odling, har gifvit riklig skörd.

Kornet, ortens hufvudsäde, kan med hänsyn särskildt till grödans goda beskaffenhet anses hafva lemnat nära medelmättig skörd.

Hafren odlas i allmänhet endast såsom grönfoder och har lemnat fullt medelmättig afkastning.

Potatisen har lemnat ymnig skörd af god beskaffenhet.

Öfriga rotfrukter, deraf dock obetydligt odlas, hafva gifvit afkastning öfver medelmättan.

Höskörden, såväl å odlad jord som å naturlig äng, kan öfver hufvud betraktas såsom medelmättig; halmafkastningen deremot betydligt under medelmättan.

Då på grund af hvad ofvan är nämndt rågskördens ymniga utfall i kustsocknarne icke torde böra tagas i beräkning vid afgifvande af ett totalomdöme öfver årets skörd, kan denna betecknas såsom *medelmättig*.

Sammanfattas ofvan meddelade omdömen, så vidt de gälla skörden i dess helhet inom hvarje län, erhålles följande

Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1894 års skörd.

Stockholms län	God.
Uppsala län	Öfver medelmättan.
Södermanlands län	Nära god. ¹⁾
Östergötlands län	Öfver medelmättan.
Jönköpings län	Fullt medelmättig.
Kronobergs län	Medelmättig.
Kalmar län	Öfver medelmättig.
Gotlands län	Fullt medelmättig.
Blekinge län	Nästan medelmättig.
Kristianstads län	Fullt medelmättig.
Malmöhus län	Medelmättig.

¹⁾ Jemför ordalydelsen i ofvan anförda utdrag ur länsredogörelsen.

Hallands län	Medelmåttig.
Göteborgs och Bohus län	Fullt medelmåttig.
Elfsborgs län	Medelmåttig.
Skaraborgs län	Nära medelmåttig.
Vernlands län	Fullt medelmåttig.
Örebro län	Medelmåttig.
Vestmanlands län	God.
Kopparbergs län	Nära god. ¹⁾
Gefleborgs län	Nära god.
Vesternorrlands län	I det närmaste medelmåttig. ¹⁾
Jemtlands län	Riklig. ¹⁾
Vesterbottens län	Medelmåttig. ¹⁾
Norrbottnens län	Medelmåttig.

Hela riket **Fullt medelmåttig.**

Om nu enligt den värdeskala för de särskilda länen, som år 1890 upprättades och för hvilken då i årets Sammandrag lemnades redogörelse, de län, hvilkas skördeutfall varit detsamma eller i det närmaste detsamma, föras tillhopa, visar sig, att 1894 års skörd i fråga om länen kan sålunda betecknas:

riklig	i 1 län med 2 % af medelskörden i riket
god	» 2 » » 8 » » » » »
nära god	» 3 » » 10 » » » » »
öfver medelmåttan	» 3 » » 16 » » » » »
fullt medelmåttig	» 5 » » 20 » » » » »
medelmåttig eller nästan medelmåttig eller i det närmaste medelmåttig	» 9 » » 37 » » » » »
nära medelmåttig	» 1 » » 7 » » » » »

Af länen hafva sålunda 14, med 57 % af rikets skörd, erhållit en gröda, som kan betecknas såsom medelmåttig eller fullt medelmåttig. Att under sådana förhållanden totalomdömet för riket blir det högre, och ej det lägre af dessa länsomdömen, beror deruppå, att af de återstående länen endast 1, enligt Länsstyrelsen, erhållit lägre än medelskörd, men samtliga återstående mer än fullt medelmåttig skörd. Bland dessa sistnämnda län, hvilka alla bilda ett sammanhängande landområde, märkes i främsta rummet Jemtlands län, hvars skörd har utfallit riklig, medan området i öfrigt utgöres af kustlänen från och med Gefleborgs till och med Kalmar län samt inuti landet Kopparbergs och Vestmanlands län.

För erhållandet af det nyss angifna omdömet om rikets skörd hafva vid beräkningen de allmänna omdömen, som för de särskilda länen användts om deras årsskörd, blifvit omsatta till de relativa talvärden, som finnas angifna i 1874 års berättelse. Enligt denna hafva nemligen gifvits och gifvas fortfarande åt dessa allmänna omdömen följande värden:

Ymnig skörd	10.
Riklig skörd (mycket god skörd)	9.
God skörd	8.
Nära god skörd	7.5.
Öfver medelmåttig skörd (eller mera än medelmåttig skörd)	7.
Fullt medelmåttig skörd	6.5.

¹⁾ Jemför ordalydelsen i ofvan anförda utdrag ur länsredogörelsen.

Medelmåttig skörd	6.
Nära medelmåttig skörd (eller något under medelmåttig skörd)	5.5.
Under medelmåttig skörd (eller mindre än medelskörd)	5.
Betydligt under medelmåttig skörd	4.5.
Knapp eller ringa skörd (eller $\frac{1}{3}$ under medelmåttan).	4.
Nästan missväxt (eller half skörd)	3.
Missväxt	0—2.

Användas dessa talvärden vid beräkningen af 1894 års skörd, erhålles såsom riksmedelstal 6.6, hvilket nära öfverensstämmer med omdömet fullt medelmåttig.

Då jemförelser med tidigare år i hög grad tjena att belysa årets skördeutfall och klargöra uppfattningen deraf, meddelas här äfven de allmänna omdömen, som skördarne i riket ansetts böra erhålla från och med 1874, det år då sammandrag af Länsstyrelsernas årsväxtberättelser för första gången af Statistiska Centralbyrån offentliggjordes:

Skördeår.	Relativt värde.	Motsvarande allmänt omdöme.
1894	6.6	Fullt medelmåttig.
1893	5.9	Nästan medelmåttig.
1892	7.8	God.
1891	6.4	Fullt medelmåttig.
1890	7.5	Nära god.
1889	5.4	Nära medelmåttig.
1888	6.1	Medelmåttig.
1887	6.4	Fullt medelmåttig.
1886	6.2	Något öfver medelmåttan.
1885	5.8	Nästan medelmåttig.
1884	7.3	Nära god.
1883	5.9	Nästan medelmåttig.
1882	7.4	Nära god.
1881	5.0	Under medelmåttan.
1880	6.8	Öfver medelmåttan.
1879	6.5	Fullt medelmåttig.
1878	7.5	Nära god.
1877	5.4	Nära medelmåttig.
1876	5.9	Nästan medelmåttig.
1875	7.0	Öfver medelmåttan.
1874	5.4	Nära medelmåttig.

Af de tjugo skördeåren 1874—1893 hafva sålunda 7 erhållit ett högre relativt värde än året 1894; 13 deremot ett lägre, men af dem 3 så lika värdet för innevarande år, att det allmänna omdömet blifvit detsamma, eller fullt medelmåttig skörd. I medeltal för hela tjugoårsperioden 1874—1893 blifver det relativa skördevärdet 6.38; för dess förra hälft, eller åren 1874—1883, särskildt 6.28 och för dess senare hälft, eller åren 1884—1893, särskildt 6.48.

II.

Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1894 års skörd.

Till grund för den quantitativa skördeberäkningen läggas, enligt hvad redan förut blifvit anmärkt, dels hushållningssäll-

skapens meddelanden om utsädesmängden, dels de för hvarje länsmansdistrikt insända uppgifterna om skördadt korntal.

De senaste uppgifter om utsädet, som vid uppgörandet af denna beräkning förelågo för riket i dess helhet, förskrefvo sig från år 1892. Dock kunna icke dessa obetingadt få begagnas för att angifva äfven 1894 års utsäde. Erfarenheten visar nemligen, att åtminstone i fråga om en del kulturväxter en ganska jemnt fortgående förändring med afseende på odlingens omfattning eger rum, och denna faktor måste äfven tagas med i beräkningen. För att närmare lära känna ifrågavarande förhållande beträffande de senaste åren har, i likhet med hvad förut egt rum, efterföljande öfversigt upprättats:

Förändringar i utsädesmängden, i %.

Ökning + ; minskning —.

	Från 1887 till 1888.	Från 1888 till 1889.	Från 1889 till 1890.	Från 1890 till 1891.	Från 1891 till 1892.
Hvete, höst-	+ 1.74	+ 2.67	+ 0.91	+ 0.05	+ 0.71
» vår-	— 1.69	— 4.45	— 4.08	+ 0.56	+ 6.13
Råg, höst-	+ 2.03	— 1) 0.23	+ 2) 0.20	+ 0.92	+ 1.13
» vår-	+ 9.62	— 1.37	+ 4.01	+ 0.86	+ 6.55
Korn	— 0.02	— 1.93	— 0.29	— 0.56	+ 0.85
Hafre	+ 2.39	+ 0.12	— 0.60	+ 0.03	+ 1.11
Blandsäd	+ 1.26	+ 0.34	+ 4.53	+ 2.17	+ 3.64
Ärter	— 3.94	— 0.04	+ 0.29	— 0.64	— 0.55
Bönor	— 5.37	— 8.80	— 2.69	— 2.27	+ 1.12
Vicker	— 3.79	— 13.81	+ 3.95	— 0.65	+ 4.21
Bohvete	— 35.80	— 26.92	+ 37.83	+ 13.60	+ 15.34
Raps	— 65.46	— 11.11	+ 25.00	+ 300.00	— 43.75
Potatis	+ 0.99	+ 2) 0.80	+ 2) 0.28	— 3) 0.12	— 3) 0.12

Bland de här uppräknade sädesslagen visa *hösthvete* och *blandsäd* en årligen fortgående ökning i utsädesmängden, och äfvenså *höstrågen*, i fall man ser bort från ett af ofvan anförda åren, hvilket utvisar minskning, en minskning som dock ej är verklig, utan beror på rättelse af förutvarande felaktiga uppgifter. För dessa tre sädesslag kan sålunda med fog antagas, att deras utsäde ökats på enahanda sätt för åren 1893 och 1894 som för åren förut. Liknande ökning kan äfven antagas hafva egt rum i fråga om *hafre*, hvaraf endast året 1890 utvisar en obetydlig minskning i en lång serie af städse ökade utsädes-siffror. Minskning kan å andra sidan anses hafva egt rum i fråga om *ärterna*, om ock året 1890 härför visar en mindre ökning.

Vid beräkning utaf utsädesmängden af här ofvan nämnda fem sädesslag har, i öfverensstämmelse med hvad förut vid sådana beräkningar egt rum, de i Hushållningssällskapens berättelser för dem angifna utsäden för år 1892 ökats eller minskats med två gånger det procenttal, som utgör medeltalet af tabellens siffror för de fem åren 1888—1892, eller ökats för hösthvete med 2.43 %, för höstråg med 1.62 %, för hafre med 1.22 % och för blandsäd med 4.78 %, samt minskats för ärter med 1.95 %.

1) Minskningen ej verklig, utan beroende på rättelser af felaktiga uppgifter. —

2) Se anm. 1 å sid. 8 i 1892 års berättelse. — 3) Utsädesarealen ökades deremot

För öfriga växtslag hafva 1892 års utsädessiffror bibehållits oförändrade.

I enlighet med hvad nu blifvit anfördt, har en beräkning af 1894 års *utsädesbelopp* länsvis blifvit utförd, hvilken för hela riket gifvit följande tal:

Utsäde.

Hvete, höst-	176,458 hektoliter.
» vår-	16,238 »
Råg, höst-	1,038,286 »
» vår-	18,826 »
Korn	705,672 »
Hafre	3,393,505 »
Blandsäd	409,399 »
Ärter	88,849 »
Bönor	11,887 »
Vicker	63,456 »
Bohvete	549 »
Raps	45 »
Potatis	2,780,353 »

I de fall, då något växtslag inom ett distrikt antingen helt och hållet eller delvis skördats såsom grönfoder, har, i likhet med föregående år, vederbörligt afdrag af utsäde gjorts, och har på grund häraf totalutsädet för höstråg minskats till 1,037,780 hektoliter, för vårråg till 18,798, för korn till 705,573, för hafre till 3,378,909, för blandsäd till 404,278, för ärter till 88,392, för bönor till 11,876, för vicker till 42,223 och för bohvete till 528 hektoliter. För vicker uppgår den i följd häraf skedda minskningen till 33.5 % af hela utsädesmängden; men är för öfriga sädesslag obetydlig, eller i allmänhet 0.5 % eller ännu mindre af utsädet samt för blandsäd och bohvete mellan 1 % och 2 % derutaf. För året kännetecknande är den jemförelsevis med andra år ringa andel af sädesskörden, som i Norrland aftagits grön, en följd af de för sädens mognad ovanligt gynsamma förhållanden, som under året rådt i denna landsdel.

Beträffande raps hafva skördeuppgifter lemnats endast från Malmöhus län och hafva därför detta läns utsäde, 18 hektoliter, fått gälla för hela riket.

Uppgifterna om det skördade *korntalet* för hvarje särskildt slag af utsäde finnas sammanställda i bilagda **tab. 1**, hvarjemte i **tab. A** (sid. 9) dels meddelas motsvarande medeltal för skörden under de närmast förflutna tjugo åren, 1874—1893, dels ock angifves proportionen mellan dessa medeltalssiffror och de för året beräknade.

Då Statistiska Centralbyrån nu för jemförelses skull bifogar medeltalsuppgifter för tjugo år, sker härigenom en afvikelse från hvad förut varit fallet, då för jemförelses anställande lemnats uppgifter om medeltalen för de tio år, som närmast föregått skördeåret. Att Centralbyrån vidtagit denna ändring, då nu så lång tid förflutit från dessa sammandrags första utgifvande, att tjuguårs-medeltal kunna lemnas, har sin grund deri, att tio år äro en alltför kort tid, för att den viktiga fordran man eger att ställa på dessa till jemförelse lemnade medeltal alltid må kunna uppfyllas, att de år från år äro något så när konstanta. När sålunda rikskorntalet för potatis varierat från 4.42 till 9.13, så kan vid beräkning för tvenne på hvarandra följande skördeår af tioårsmedeltalen för de tio närmast föregående åren inträffa, att

det ena af nu nämnda korntal träder i stället för det andra, hvaraf åter blir följden, att det till jämförelse lemnade medeltalet, som skulle utgöra ett uttryck för hvad man förstår med en medelskörd, för det ena året blifver omkring 7 % högre eller lägre än det närmast följande. Och vexlingarne för de särskilda länen kunna blifva ännu större än för hela riket.

Såsom ett ytterligare skäl för den vidtagna ändringen tillkommer, att för vissa säden och vissa län de primäruppgifter, som lemnats under en tioårsperiod, äro alltför fåtaliga, för att man af dem skall kunna komma till säker insigt derom, hvad en medelskörd här betyder. Om detta redan gäller beträffande korntalet, gäller det ännu mer beträffande uppgifterna om vigten per hektoliter, och har sålunda äfven för dem tjugooårstal nu meddelats för jämförelsens anställande.

Huru korntalen vexla, visar bland annat följande öfversigt öfver medelkorntalen af olika växtslag tioårsperioderna 1874—1883 och 1884—1893:

	1874—1883.	1884—1893.
Hvete, höst-	6.98	8.06
” vår-	5.71	5.95

	1874—1883.	1884—1893.
Råg, höst-	6.93	7.70
” vår-	5.23	5.26
Korn	6.83	7.14
Hafre	6.28	6.39
Blandsäd	7.04	7.77
Ärtor	5.76	6.01
Bönor	5.67	5.65
Vicker	5.89	6.00
Bohve	5.06	5.12
Raps	108—	108—
Potatis	6.91	7.01

Af nästan hvartenda växtslag har skördeutfallet varit rikare under den senare perioden än under den förra. Största skiljaktigheterna förefinnas i fråga om hösthvete, höstråg och blandsäd, hvilka under den senare perioden lemnat respektive 15 %, 11 % och 10 % rikare skörd än under den förra.

Anmärkningsvärd är framför allt ökningen af höstsädes-skörden. Att väderleksförhållandena bidragit att framkalla olikheterna i de båda periodernas skörderesultat, är mycket antagligt; men möjligen kan den skedda förbättringen i någon mån äfven

Tab. A. Jämförelse mellan 1894 års och 1874—1893 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.

Län.	Medelkorntal 1874—1893.												1894 års korntal i procent af 1874—1893 årens medelkorntal.													
	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										Höst.	Vår.	Höst.	Vår.									
Stockholms län	7.38	6.10	7.23	6.27	6.74	6.88	7.08	6.41	5.96	6.35	8.00	—	6.35	118	123	102	96	118	117	120	96	105	117	—	—	110
Uppsala län	7.25	6.69	7.26	7.22	7.30	7.00	7.04	6.12	6.17	6.32	—	150	6.66	115	118	98	—	112	117	119	112	107	120	—	—	104
Södermanlands län	7.73	6.66	7.99	6.10	6.70	7.33	7.29	6.08	5.87	6.37	—	100	6.31	126	128	85	98	106	118	112	94	115	123	—	—	86
Östergötlands län	7.00	6.08	7.09	4.98	7.24	6.71	7.11	5.87	6.58	6.30	—	—	6.31	116	101	82	106	111	117	119	89	93	104	—	—	70
Jönköpings län	5.83	5.33	6.31	4.86	5.38	5.74	5.22	4.93	5.10	5.41	6.00	—	6.76	99	110	85	105	105	115	108	106	—	104	—	—	59
Kronobergs län	5.72	5.30	5.94	5.33	6.14	6.65	5.79	4.93	5.53	5.48	5.00	—	7.08	90	92	76	98	102	111	109	101	—	82	—	—	62
Kalmar län	6.15	5.64	5.91	4.78	5.65	6.14	5.91	5.28	5.54	5.76	4.92	120	5.83	122	119	86	127	114	125	115	101	—	111	87	—	81
Gotlands län	6.49	6.16	6.72	5.00	6.50	6.42	6.39	5.23	6.45	5.48	8.50	95	6.06	105	130	72	—	129	124	128	95	97	109	—	—	106
Blekinge län	7.07	5.69	6.14	5.17	6.39	6.48	6.46	5.64	6.45	5.78	4.67	90	6.83	111	109	93	97	99	118	110	108	—	115	107	—	77
Kristianstads län	8.31	5.79	7.36	4.87	7.42	7.51	7.76	5.64	6.51	5.48	4.77	116	7.10	97	109	90	109	101	103	102	94	102	97	110	—	80
Malmöhus län	8.83	7.66	8.70	5.03	8.91	9.05	9.18	6.33	5.96	5.93	5.03	110	7.58	100	88	77	84	96	101	103	99	117	91	157	136	90
Hallands län	7.64	5.79	7.49	5.06	6.37	6.94	6.30	5.99	5.73	6.25	5.83	—	7.18	114	108	85	100	101	104	105	121	166	113	77	—	67
Göteborgs och Bohus län	7.78	5.59	8.62	5.68	6.38	5.90	6.17	5.30	5.47	4.98	—	—	8.05	104	102	89	119	99	108	111	105	114	114	—	—	75
Älfsborgs län	7.43	6.11	7.52	6.11	5.66	5.49	5.86	5.59	6.69	5.59	4.20	—	7.46	105	103	80	89	105	116	110	127	125	129	—	—	60
Skaraborgs län	6.35	5.14	6.86	4.58	5.67	5.38	5.24	5.65	5.38	5.37	5.38	120	6.78	104	104	83	104	117	122	127	107	98	126	—	—	64
Vernlands län	6.34	5.41	7.69	5.10	5.29	5.36	5.08	4.91	4.50	4.87	—	—	7.45	134	111	92	—	101	115	119	113	—	84	—	—	61
Örebro län	7.60	5.44	7.95	5.58	6.49	6.70	6.81	5.96	6.12	6.00	—	—	7.07	104	107	83	90	105	111	115	104	121	123	—	—	64
Vestmanlands län	7.49	6.80	7.77	6.50	6.76	7.02	6.80	6.23	6.49	6.42	—	—	6.97	135	—	95	—	128	119	112	107	—	125	—	—	92
Kopparbergs län	8.02	6.20	10.54	6.75	7.19	5.72	6.83	5.49	5.50	6.21	—	—	7.95	116	115	111	—	105	138	116	116	—	121	—	—	99
Gefleborgs län	8.19	6.52	8.88	5.44	7.30	7.18	7.23	5.92	6.91	6.15	—	—	7.70	127	129	117	119	120	124	120	141	136	—	—	—	123
Vesternorrlands län	5.96	5.67	8.84	5.90	7.03	6.55	6.21	5.27	—	6.09	—	—	6.67	—	—	113	120	103	120	118	121	—	—	—	—	124
Jemtlands län	8.00	—	8.24	6.77	6.26	5.47	5.40	5.22	—	—	—	—	6.50	—	—	129	—	137	151	160	148	—	—	—	—	131
Vesterbottens län	—	5.00	8.21	5.86	5.65	6.24	6.33	6.00	—	—	—	—	7.49	—	—	112	105	116	109	115	—	—	—	—	—	143
Norrbottnens län	8.33	—	13.92	7.07	6.11	7.96	7.25	—	—	—	—	—	7.58	—	—	101	—	82	104	—	—	—	—	—	—	151
Hela riket	7.52	5.83	7.32	5.24	6.98	6.34	7.40	5.89	5.66	5.94	5.09	108	6.96	111	107	87	100	106	115	114	103	118	113	108	136	82

Sammandrag af årsvärtberättelserna år 1894.

tillskrifvas jordbrukshandteringens framsteg, ehuru det nu framlagda materialet är alltför ringa, att några säkra slutsatser i ämnet deraf kunna dragas.

För de olika sädesslagen samt för raps och potatis betecknas, enligt tab. 1, skördemängden år 1894 af följande korntal: hösthvete 8·35, vårhvete 6·22, höstråg 6·36, vårråg 5·22, korn 7·37, hafre 7·29, blandsäd 8·41, ärter 6·08, bönor 6·67, vicker 6·70, bohvete 5·49, raps 150 och potatis 5·71. Korntalen för hvete och råg i sin helhet, således för både höstsäd och vårsäd, äro 8·17 och 6·34.

Jemföras årets siffror med motsvarande för de föregående tjugo åren, framgår af denna jämförelse bland annat: att höstrågen endast under två år, 1877 och 1881, visat lägre, samt vårhvete, hafre och blandsäd endast under två år, vårhvete 1884 och 1892 samt hafre och blandsäd 1890 och 1892, visat högre korntal. För bönor har korntalet endast under tre, för vicker endast under fyra år varit högre; för potatis är deremot korntalet lägre än under alla år af de tjugo med undantag endast för fyra.

Beträffande de dåliga råg- och potatisskördarne under året bilda emellertid Norrlandslänen undantag från det öfriga riket, ty här hafva äfven dessa växtslag, liksom öfriga säden, gifvit mycket rikare skörd än vanligt. Hafre och blandsäd hafva i alla län lemnat mer än medelskörd och detta så, att afkastningen deraf varit jämförelsevis lägst i Malmöhus län, men enligt regel ökats, ju längre norrut den inhöstats.

Sammanföras växtslagen gruppvis och jemföras i fråga om dessa grupper korntalen för år 1894 med motsvarande tal för åren 1874—1893 i medeltal, blir resultatet följande:

	Korntal	Medelkorntal
	1894.	1874—1893.
Höstsäd	6·65	7·35
Vårstråsäd	7·39	6·52
Baljväxter	6·31	5·80
Potatis	5·71	6·96

Potatisens beskaffenhet har, enligt tab. 1, blifvit dålig och mycket rötskadad i Götaland, bättre i Svealand och mycket god nästan öfverallt i Norrland.

Öfriga rotfrukter hafva gifvit en fullt medelmåttig skörd.

Spånadsväxterna hafva afkastat i frö 3·8 kornet och i tåga fullt medelmåttig skörd.

Höskörden från odlad jord har varit god och *från naturlig äng* öfver medelmåttan samt i de flesta län blifvit väl inbergad.

Halmaafkastningen har blifvit mycket god af både höstsäd och vårsäd samt varit af god beskaffenhet.

Sädestillgången är beträffande råg betydligt mindre, beträffande hvete något större och beträffande vårsäd betydligt större än vanligt.

Fodertillgången är i nästan alla län utöfver årets behof.

Bergningsvärdet har varit temligen gynnsamt.

I tab. 2 meddelas resultaten af de beräkningar, som verkstälts rörande den inbergade skördens kvalitet och bifogas dervid, såsom tillförene, uppgift om medelskördens af särskilda växtslag under de tio närmast förutgångna åren. Något skäl att, liksom då det varit fråga om *relativa* skördetal, utbyta tioårstalen

mot tjugoårstal har här naturligen ej förelegat. Med de förändringar i utsädesmängden, som årligen ega rum, och detta vanligen så att utsädet år ifrån år ökas, blifver en jämförelse mellan de absoluta skördekvantiteterna mera missvisande, ju längre tillbaka den utsträcker.

Skördetalen enligt tabellen äro följande:

	Skörd 1894.		Medelskörd 1884—1893.	
	Hektoliter.	Tunnor.	Hektoliter.	Tunnor.
Höstsäd	8,070,100	4,894,240	9,042,200	5,483,780
Vårstråsäd	33,438,300	20,279,160	28,937,200	17,549,380
Baljväxter	899,100	545,270	905,100	548,910
Summa säd	42,407,500	25,718,670	38,884,500	23,582,070
Potatis	15,888,600	9,635,880	19,118,000	11,594,410

Höstsäden har sålunda innevarande år lemnat i rundt tal 1 och potatisen $3\frac{1}{4}$ millioner hektoliter mindre i utbyte än under ett normalår, för vårstråsäden är utbytet $4\frac{1}{2}$ millioner hektoliter större, för baljväxter nästan detsamma som under de tio närmast förflutna åren. Den brist, som utöfver den vanliga för året är att fylla i fråga om höstsäden, afser ensamt rågen, enär hvetet lemnat omkring 150,000 hektoliter öfver 1884—1893 års medelskörd.

Öfver *sädesslagens medelvigt* i kilogram för 1 hektoliter lemnas i tab. B uppgifter dels för år 1894 och dels af skäl, som förut anförts, för tjugoårsperioden 1874—1893. Skilnaden i vikt för hvarje sädesslag under skördeåret och under nyssnämnda tjugoårsperiod framgår af följande öfversigt:

Sädesslagens medelvigt år 1894.

	Vigt	Vigt	Vigt öfver (+) eller under (—) medelvigten 1874—1893.		
	pr hl. Kg.	pr t.a. L. & Å.	pr hl. Kg.	pr t.a. Å.	Procent.
Hvete, höst-	77·5	15: 1	— 0·5	— 2	— 0·6
» vår-	75·5	14: 13	+ 0·7	+ 3	+ 0·9
Råg, höst-	71·4	13: 17	— 0·8	— 3	— 1
» vår-	70·7	13: 14	+ 1·7	+ 7	+ 2
Korn	63·5	12: 6	+ 0·4	+ 2	+ 0·6
Hafre	48·2	9: 7	+ 0·9	+ 3	+ 2
Blandsäd	56·0	10: 17	+ 1·1	+ 4	+ 2
Ärter	79·1	15: 7	+ 0·2	+ 1	+ 0·3
Bönor	78·1	15: 3	+ 0·7	+ 3	+ 0·9
Vicker	76·9	14: 18	+ 3·0	+ 12	+ 4

I likhet med hvad som här ofvan skett i fråga om medelkorntalen, lemnas nu äfven beträffande medelvigten uppgifter för hvardera af de båda tioårsperioderna 1874—1883 och 1884—1893, hvarvid för de olika sädesslagen siffrorna utvisa dessas medelvigt i kilogram per hektoliter:

	1874—1883.	1884—1893.
Hvete, höst-	77·6	78·4
» vår-	74·6	75·1
Råg, höst-	71·5	72·8
» vår-	68·8	69·2

	1874—1883.	1884—1893.
Korn	62·7	63·5
Hafre	46·9	47·8
Blandsäd	54·7	55·1
Ärter	78·5	79·4
Bönor	78·3	76·6
Vicker	73·5	74·2

Jemväl här, liksom i fråga om korntalen, äro siffrorna för den senare perioden nästan utan undantag förmånligare än för den förra.

Äfven vigten af årets skörd närmar sig mera till den senast förflutna än till den aflägsnare af dessa tioårsperioder. Utom för höstsäden öfverstiga dess vigtsiffror motsvarande för tjugoårsperioden i dess helhet. Framför allt visa de tre nordligaste länen förmånliga vigtsiffror, så förmånliga till och med, att de der sällan torde hafva uppnått.

Sammanställas de förut lemnade vigtsbestämmelserna med den beräknade skördemängden, erhållas följande uppgifter om

totalvigten af de särskilda sädesslagen, hvartill för jemförelses skull fogas uppgifter om vigten af medelskörden under de tio närmast föregående åren 1884—1893:

Sädens vikt.		Medelskörden
	1894.	1884—1893.
	Kilogram.	Kilogram.
Hvete, höst-	114,249,000	103,598,000
» vår-	7,599,000	7,780,000
Råg, höst-	471,312,000	562,074,000
» vår-	6,942,000	6,214,000
Korn	330,206,000	328,105,000
Hafre	1,187,014,000	995,975,000
Blandsäd	190,521,000	151,002,000
Ärter	42,492,000	44,686,000
Bönor	6,183,000	6,320,000
Vicker	22,529,000	19,277,000
Summa	2,379,047,000	2,225,031,000

Tab. B. Sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1874—1893 samt år 1894.

L ä n.	Hösthvete.		Vårhvete.		Höstråg.		Våråg.		Korn.		Hafre.		Blandsäd.		Ärter.		Bönor.		Vicker.	
	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.	1874—1893.	1894.
Stockholms län	78·6	77·5	72·5	³ 77·5	71·6	70·4	68·9	¹ 64·0	65·1	62·4	49·3	49·1	57·1	58·0	80·5	78·4	81·0	¹ 76·3	74·9	77·4
Uppsala län	77·7	76·1	² 76·3	¹ 73·5	71·4	69·9	70·2	—	65·3	65·9	47·9	49·7	55·7	55·4	82·6	80·5	—	—	75·1	¹ 79·5
Södermanlands län . .	77·5	76·3	76·7	³ 77·0	71·5	69·9	76·0	³ 76·0	64·6	65·1	48·1	48·3	55·2	55·2	81·6	79·7	² 75·0	—	74·6	78·0
Östergötlands län . . .	78·0	78·5	76·1	77·7	73·1	72·3	71·0	69·7	67·2	66·3	48·5	48·6	55·4	56·0	81·6	81·4	² 77·6	—	69·7	77·6
Jönköpings län	79·2	77·3	76·8	75·3	74·1	72·0	73·5	72·7	65·7	65·1	46·5	46·3	³ 54·0	80·4	77·3	—	—	—	68·0	—
Kronobergs län	79·0	³ 73·0	76·6	—	73·4	70·9	74·4	73·0	64·6	64·0	46·4	46·3	55·6	—	89·3	—	—	—	87·6	—
Kalmar län	79·2	78·4	76·5	76·2	73·6	73·5	71·0	³ 72·0	67·9	68·2	47·6	49·3	59·0	¹ 54·5	81·3	79·5	75·3	—	72·1	79·3
Gotlands län	77·4	77·4	74·0	—	71·5	71·3	¹ 50·0	—	67·5	69·3	44·0	48·4	52·7	³ 54·0	82·0	¹ 79·5	75·7	³ 76·0	77·3	³ 75·0
Blekinge län	77·0	77·6	71·8	—	72·8	71·9	67·5	—	65·9	—	47·3	46·6	56·9	—	78·1	¹ 79·3	—	—	² 76·3	—
Kristianstads län . . .	77·0	77·2	71·4	—	72·6	71·4	71·0	70·1	62·8	64·6	47·5	47·8	54·9	55·1	76·6	77·3	89·9	² 75·0	79·6	¹ 80·5
Malmöhus län	78·9	78·3	—	³ 77·0	74·3	72·8	67·9	—	66·2	64·6	50·2	50·6	57·5	57·3	79·0	77·8	80·6	—	78·2	—
Hallands län	78·1	79·7	72·5	¹ 75·3	73·6	73·6	68·1	³ 70·0	64·7	64·6	48·8	50·4	54·7	³ 58·0	79·2	³ 85·5	81·0	—	79·6	—
Göteborgs och Bohus län	77·1	76·1	75·6	³ 80·5	72·7	71·7	71·8	³ 68·5	64·0	62·8	47·9	47·4	53·8	52·9	73·2	77·3	76·5	¹ 78·3	74·7	³ 80·5
Elfsborgs län	78·5	77·1	74·9	74·4	72·7	71·6	68·1	70·0	62·5	62·1	47·1	47·2	54·1	57·1	79·1	—	¹ 73·9	—	¹ 60·9	—
Skaraborgs län	78·6	76·9	78·0	73·6	73·5	70·8	70·9	³ 72·0	66·2	64·8	47·8	48·2	55·9	54·2	78·5	77·7	65·8	—	70·2	66·0
Värmlands län	76·5	77·1	72·8	73·9	70·8	71·5	70·0	³ 72·0	57·9	57·7	46·1	47·8	52·7	—	78·0	¹ 80·0	—	—	¹ 60·9	—
Örebro län	76·8	76·2	71·3	72·1	70·4	69·3	69·5	³ 67·2	64·5	65·2	47·1	47·6	54·5	52·0	79·2	77·9	—	—	75·0	³ 79·0
Vestmanlands län . . .	77·6	77·8	² 76·9	—	71·3	70·3	—	—	62·7	63·4	47·5	49·3	52·8	54·4	79·3	79·9	—	—	75·0	80·6
Kopparbergs län	77·3	77·4	75·1	—	70·7	71·4	70·7	—	60·4	61·2	45·2	47·9	51·6	51·6	80·6	—	—	—	—	—
Gefleborgs län	77·6	85·0	74·5	—	70·3	70·3	61·8	—	61·2	61·5	46·0	47·4	52·7	54·6	75·8	81·3	—	¹ 85·0	² 89·3	—
Vesternorrlands län . .	—	—	—	—	70·1	67·8	63·8	¹ 68·8	58·3	55·2	43·7	45·4	51·5	¹ 54·0	77·1	75·3	—	—	—	—
Jemtlands län	—	—	—	—	65·6	70·4	65·7	—	55·3	62·2	41·4	44·1	47·4	51·3	68·6	78·4	—	—	—	—
Vesterbottens län . . .	—	—	—	—	63·1	66·6	56·2	¹ 57·5	54·2	58·2	42·8	—	55·5	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	² 74·3	—	—	—	63·9	69·1	62·4	³ 57·5	55·0	64·1	47·6	¹ 45·3	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket	78·0	77·5	74·8	75·5	72·2	71·4	69·0	70·7	63·1	63·5	47·3	48·2	54·9	56·0	78·9	79·1	77·4	78·1	73·9	76·9

¹) Uppgifter blott för ett år af tjugoårsperioden, med endast 1 å 2 uppgifter för året. — ²) Uppgifter blott för två år af tjugoårsperioden, med endast 1 å 2 uppgifter för året. — ³) Blott en uppgift. — ⁴) Blott två uppgifter.

Olikheterna mellan de båda vigtsuppgifterna bero visserligen till stor del på olikheter i korntal och vikt per hektoliter, men till ej oväsentlig del äfven på förändringar i afseende på utsädesmängden. Härigenom förklaras exempelvis minskningen för år 1894 i viktstalen för arter och bönor. Skulle jämförelsen hafva utsträckts till en tjugoårsperiod i stället för en tioårsperiod, hade naturligtvis dessa förändringar i ännu högre grad framträdtt och gjort sig gällande, till skada för det resultat, man genom sammanställningen af de olika vigtsiffrorna velat uppnå.

Det dåliga utfallet af höstrågen i fråga om skördemängd samt af all höstsäd i fråga om vikt verkar äfven ändring i de procenttal, hvori höstsäden enligt regel ingår i rikets hela sädesskörd. De olika sädesarternas andel i denna utgöra nemligen:

	1894.		Medeltal 1884—1893.	
	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.	Efter vikt.
Höstsäd	19.0 %	24.6 %	23.3 %	29.9 %
Vårsträsäd	78.9 %	72.4 %	74.4 %	66.9 %
Baljväxter	2.1 %	3.0 %	2.3 %	3.2 %
Summa	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %

Medan från nästföregående års skörd med ett enda undantag inga härjningar af rost funnos omtalade i länsmännens skörderapporter, synas dessa härjningar under innevarande år åter tagit fart, synnerligen i fråga om hafren. Rostskador härä omtalas nemligen från 3 länsmansdistrikt i Södermanlands län, från 2 i Östergötlands och Örebro län samt från 1 i Stockholms, Jönköpings, Göteborgs och Bohus samt Vermlands län. Från tvenne af dessa distrikt omtalas rostskador äfven å blandsäd och från ett å hösthvete, hvarförutom inom ett förut ej anfördt distrikt i Stockholms län rosten angripit hösthvetet och inom ett distrikt af Skaraborgs län höstrågen. Rostens härjningar synas sålunda för året hafva inskränkt sig till hvad man i allmänhet plägar kalla Mellersta Sverige, men här har den uppträdt i nästan alla län, ehuru ingenstädes mera allmänt, af länsmansuppgifterna att döma.

Vid försök att evalvera 1894 års skörd i penningvärde har Statistiska Centralbyrån gått till väga på samma sätt som de sex senast förflutna åren. Till grund för beräkningarna med afseende på sädesskörden hafva sålunda lagts uppgifterna om de priser, som å börserna i Stockholm, Göteborg och Malmö noterats för särskilda slag af inhemsk säd under den senare hälften af oktober och den förra hälften af november månad innevarande år. Enligt dessa uppgifter skulle såväl medelvärde å 100 kilogram som totalvärdet af hvarje särskildt sädesslag blifva följande:

Värdet af 1894 års sädesskörd.

Hvete	å 10.00 kr. för 100 kg. =	12.2 millioner kronor
Råg	å 8.75 " " " " =	41.8 " "
Korn	å 9.50 " " " " =	31.4 " "
Hafre	å 7.50 " " " " =	89.0 " "
Blandsäd	å 8.75 " " " " =	16.7 " "
Arter, bönor, vicker	å 10.75 " " " " =	7.7 " "

Samtliga sädesslag å 8.35 kr. för 100 kg. = 198.8 millioner kronor

Af samma skäl, som förut blifvit anförda, eller att all spanmål icke är så god som den, hvilken försäljes å börserna,

kunna de angifna värdena ej betraktas annat än såsom maxima. Relationen emellan de beräknade totalvärdena blifver för året: hvete 6.1 %, råg 21.0 %, korn 15.8 %, hafre 44.8 %, blandsäd 8.4 %, baljväxter 3.9 %.

De sju år, 1888—1894, för hvilka värdeuppgifter om sädesskörden beräknats på samma sätt, som nu skett, visa för de olika sädesslagen följande vaxlingar i priset å 100 kilogram:

	Medeltal.	Maximum.	Minimum.
Hvete	14.36 kr.	18.50 kr.	10.00 kr.
Råg	12.50 "	18.00 "	8.75 "
Korn	11.83 "	14.50 "	9.50 "
Hafre	9.57 "	12.25 "	7.50 "
Blandsäd	10.38 "	13.25 "	7.88 "
Arter, bönor, vicker	14.48 "	16.47 "	10.75 "

Maximiprisen erhöles för alla sädesslag år 1891, utom för baljväxterna, hvilkas pris stälde sig högst år 1888. Minimiprisen återfinnas alla här ofvan, för år 1894, med ett undantag, nemligen beträffande blandsäden, för hvilken enligt uppgifterna ett lägre pris skulle hafva erhållits år 1888, medan innevarande års pris kommer först i andra rummet. Samma ställning, eller med de näst lägsta prisen, intaga i öfrigt år 1893 i fråga om hvete, råg, korn och baljväxter samt år 1888 i fråga om hafren. Största prisskilnaden under olika år har egt rum beträffande rågen, för hvilken maximipriset är mer än dubbelt högre än minimipriset. Beträffande de särskilda sädesslagen är vidare att märka, att rågpriset är lägre än kornpriset år 1894 och lägre än såväl korn- som hafrepriset år 1893 samt att skilnaden mellan prisen å hvete och korn under intet af de sju åren varit så ringa som år 1894.

Af de låga prisen å alla sädesslag innevarande år är att vänta, att det beräknade totalvärdet å sädesskörden i dess helhet skall blifva lågt. Så är ock förhållandet. Medelvärde för de sex åren 1888—1893 är 258 och för de sju åren 1888—1894 249.5 millioner kronor, således det förra omkring 60, det senare omkring 50 millioner kronor högre än innevarande års värdesiffror. Närmast komma siffrorna för åren 1888 och 1889, eller 217.5 och 222.9 millioner kronor; störst är åter skilnaden med 1891 års siffror, 323.8 millioner kronor.

Beträffande den andel, hvori de särskilda sädesslagen ingå i det beräknade skördevärdet, utvisas denna för hela sjuårsperioden 1888—1894 af följande procenttal: hvete 6.5 %, råg 27.7 %, korn 15.1 %, hafre 40.1 %, blandsäd 6.8 % och baljväxter 3.8 %. Intet af de föregående sex åren har visat så lågt procenttal för rågen och så höga procenttal för hafren och blandsäden som år 1894. Det lägsta procenttalet för rågen har derunder varit 26.7 %, de högsta för hafren och blandsäden 42.9 % och 7.2 %.

Värdet af årets potatisskörd kan, efter ett medelvärde af 2.75 kronor för hektolitern (4.53 kr. för tunnan), beräknas till 43.7 millioner kronor. Oaktadt priset för hektolitern under ett år af de sex närmast föregående antagits vara lägre, understiger det beräknade totalvärdet vida samma värden för alla dessa föregående år, hvilka vexlat mellan 75 millioner kronor år 1888 och 54 millioner kronor år 1889. Medelvärde å potatisskörden för de sju åren 1888—1894 utgör 60 millioner kronor, varande dock detta värde likasom de öfriga endast att anse såsom ett maximalvärde, af samma skäl som de i fråga om sädesskördens värde angifna.

Dä nu totalvärdet af 1894 års skörd af säd och potatis, efter de i handeln gällande priser uppskattadt, så betydligt understiger samma värden för närmast förflutna år, skulle man, äfven med hänsyn tagen till årets goda foderskörd, hafva kunnat vänta, att slutomdömet om skörden blifvit ett annat än fullt medelmåttig. Att man emellertid ej får tillmäta dessa uppskattningar i penningevärde en så afgörande betydelse vid bedömandet af en skörds godhet, har förut blifvit påvisadt beträffande

en skörd, som också erhöll omdömet fullt medelmåttig, men hvars penningevärde efter här antagna beräkningsgrunder uppskattades 60 % högre än värdet af innevarande års sädes- och potatisskörd.

Att emellertid skördeåret 1894, oaktadt en dålig råg- och potatisskörd, utfallit mer än medelmåttigt, är framför allt att tillskrifva den i jmförelse med andra år goda afkastning, hvilken såväl hafre och blandsäd som äfven fodret hafva lemnat.

Stockholm den 16 november 1894.

Underdånigst

ELIS SIDENBLADH.

Edv. Söderberg.

Tab. 1.

Sammandrag af kronolänsmännens

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.		16.		17.	18.	
L ä n .		Hvete.		Råg.		Korn.	Havre.	Blandsäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	Potatisens beskaffenhet.	Skörd af öfriga rotfrukter.	Skörd af lin och hampa.				
		Höst.	Vår.	Höst.	Vår.												Frö: Korn-tal.	Spånadsämne.			
K o r n t a l .																					
1	Stockholms stad ¹⁾	9:00	—	7:50	—	7:00	7:67	—	7:50	—	—	—	—	7:33	—	—	—	—	—	—	
2	Stockholms län	8:69	7:49	7:34	6:00	7:98	8:03	8:49	6:18	6:28	7:45	—	—	6:97	Delvis god, delvis angripen af torröta.	Öfver medelmåttan.	5:0	Öfver medelmåttan.			
3	Uppsala län	8:34	7:88	7:09	—	8:16	8:21	8:40	6:83	6:59	7:60	—	—	6:92	I allmänhet god, delvis skadad af torröta.	Öfver medelmåttan.	2:0	Nära god.			
4	Södermanlands län	9:75	8:52	6:82	6:00	7:12	8:62	8:18	5:69	6:75	7:84	—	—	5:45	Delvis skadad af röta.	Fullt medelmåttig.	2:0	Medelmåttig.			
5	Östergötlands län	8:11	6:14	5:79	5:26	8:04	7:86	8:47	5:23	6:10	6:53	—	—	4:39	Mindre god, småväxt, flerstädes skadad af torröta.	Medelmåttig.	2:0	Medelmåttig.			
6	Jönköpings län	5:78	5:84	5:36	5:10	5:64	6:58	5:66	5:21	—	5:62	—	—	3:99	Dålig, öfverallt angripen af torröta.	Nära medelmåttig.	3:2	Öfver medelmåttan.			
7	Kronobergs län	5:17	4:89	4:51	5:25	6:26	7:41	6:32	5:00	—	4:49	—	—	4:39	Dålig, betydligt skadad af torröta.	Öfver medelmåttan.	3:4	Öfver medelmåttan.			
8	Kalmar län	7:49	6:71	5:08	6:08	6:45	7:68	6:80	5:32	—	6:41	4:27	—	4:72	Nästan öfverallt skadad af röta.	Nära god.	3:3	Fullt medelmåttig.			
9	Gotlands län	6:79	8:00	4:87	—	8:38	7:99	8:15	4:99	6:25	6:00	—	—	6:42	Delvis angripen af röta.	Nära god.	3:0	Medelmåttig.			
10	Blekinge län	7:88	6:19	5:73	5:01	6:35	7:63	7:11	6:07	—	6:65	5:00	—	5:26	Betydligt angripen af torröta.	Fullt medelmåttig.	3:3	Fullt medelmåttig.			
11	Kristianstads län	8:04	6:32	6:66	5:32	7:53	7:71	7:91	5:28	6:61	5:33	5:27	—	5:69	I allmänhet mindre god, flerstädes angripen af torröta.	Öfver medelmåttan.	3:0	Nära medelmåttig.			
12	Malmöhus län	8:85	6:75	6:73	4:25	8:58	9:15	9:44	6:25	7:00	5:41	7:88	150	6:80	Nägorlunda god, delvis rötskadad.	Fullt medelmåttig.	3:0	Medelmåttig.			
13	Hallands län	8:73	6:25	6:39	5:04	6:46	7:19	6:63	7:22	9:49	7:04	4:50	—	4:82	Mindre god, i hög grad rötskadad.	Öfver medelmåttan.	4:5	Öfver medelmåttan.			
14	Göteborgs o. Bohus län	8:13	5:72	7:64	6:77	6:29	6:39	6:87	5:54	6:22	5:69	—	—	6:06	Småväxt, mycket rötskadad.	Medelmåttig.	4:2	Öfver medelmåttan.			
15	Elfsborgs län	7:77	6:27	6:04	5:45	5:92	6:36	6:45	7:08	8:35	7:20	—	—	4:48	Mindre god, småväxt och flerstädes rötskadad.	Medelmåttig.	3:0	Medelmåttig.			
16	Skaraborgs län	6:59	5:36	5:71	4:78	6:65	6:55	6:64	6:04	5:29	6:76	—	—	4:35	Mindre god, småväxt och flerstädes rötskadad.	Nära medelmåttig.	3:0	Medelmåttig.			
17	Värmlands län	8:51	6:03	7:06	—	5:32	6:15	6:03	5:54	—	4:10	—	—	4:57	Småväxt, angripen af torröta.	Fullt medelmåttig.	—	Nära medelmåttig.			
18	Örebro län	7:88	5:84	6:62	5:00	6:84	7:44	7:81	6:22	7:43	7:39	—	—	4:55	Småväxt, delvis skadad af torröta.	Medelmåttig.	3:0	Medelmåttig.			
19	Vestmanlands län	10:14	—	7:40	—	8:63	8:33	7:60	6:69	—	8:06	—	—	6:42	Delvis god, delvis skadad af torröta.	God.	3:5	Fullt medelmåttig.			
20	Kopparbergs län	9:30	7:10	11:74	—	7:53	7:87	7:90	6:39	—	7:50	—	—	7:89	I allmänhet god, till någon del skadad af torröta.	Öfver medelmåttan.	2:0	Öfver medelmåttan.			
21	Gefleborgs län	10:39	8:38	10:35	6:50	8:75	8:93	8:68	8:32	9:40	—	—	—	9:49	I allmänhet god, synnerligen norrut; delvis skadad af torröta.	Öfver medelmåttan.	6:2	Öfver medelmåttan.			
22	Vesternorrlands län	—	—	10:01	7:07	7:25	7:83	7:31	6:40	—	—	—	—	8:26	Öfverallt god eller utmärkt.	Öfver medelmåttan.	4:0	Öfver medelmåttan.			
23	Jemtlands län	—	—	10:59	—	8:55	8:26	8:64	7:73	—	—	—	—	8:54	Utmärkt god.	God.	—	—			
24	Vesterbottens län	—	—	9:18	6:16	6:55	6:82	7:28	—	—	—	—	—	10:71	God eller utmärkt. ²⁾	God.	3:0	Öfver medelmåttan.			
25	Norrbottnens län	—	—	14:03	—	4:98	8:25	—	—	—	—	—	—	11:45	Öfverallt god.	Nära god.	—	—			
Hela riket		8:35	6:22	6:36	5:22	7:37	7:29	8:41	6:08	6:67	6:70	5:49	150	5:71	I Götaland dålig och mycket rötskadad, i Svealand bättre, i Norrland nästan öfverallt mycket god.	Fullt medelmåttig.	3:8	Fullt medelmåttig.			

¹⁾ Korn-talen för Stockholms stad äro beräknade efter de för kringliggande länsmansdistrikt angifna talen.²⁾ Röta visat sig, ehuru i meget ringa grad.

rapporter om skörden år 1894.

19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
Höskörden		Halmafkastningen.		Sädestillgången.	Fodertillgången.	Bergningsvädrets beskaffenhet.
från odlad jord.	från naturlig äng.	Höstsädes-.	Vårsädes-.			
God.	Nära god.	Riklig.		Lemnar betydligt öfverskott.	Öfverallt utöfver behovet.	I allmänhet särdeles gynsamt.
Nästan god.	Öfver medelmåttan.	Riklig.		Lemnar betydligt öfverskott.	Mer än tillräcklig.	Mycket gynsamt.
Riklig.	Öfver medelmåttan.	Riklig.		Lemnar allestädes öfverskott.	Lemnar betydande öfverskott.	Godt.
Riklig.	Öfver medelmåttan.	Mycket riklig.		Betydande öfverskott till försäljning.	Betydligt öfver det egna behovet.	I det hela gynsamt.
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	God.		Brist af höstsäd, öfverskott af vårsäd.	Fullt tillräcklig.	För hö ogynsamt, för säd gynsamt.
Nära god.	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Riklig.	Brist af höstsäd, öfverskott af vårsäd.	Fullt tillräcklig.	Temligen gynsamt.
God.	God.	Mycket god.	Mycket riklig.	Betydligt till afsalu af vårsäd.	Betydligt öfver det egna behovet.	Godt.
Fullt medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	God.		Lemnar öfverskott.	Tillräcklig.	Godt.
God.	Medelmåttig.	Riklig.		Fullt tillräcklig och något till afsalu.	Lemnar öfverskott.	I allmänhet mycket gynsamt.
Nära god.	Fullt medelmåttig.	God.		Lemnar öfverskott.	Mer än tillräcklig.	Mindre gynsamt.
God.	God.	God.	Medelmåttig.	Lemnar stort öfverskott.	Utöfver det vanliga behovet.	I allmänhet gynsamt utom för vårsäden.
Mycket god.	Nära god.	God.	Medelmåttig.	Utöfver behovet.	Fullt tillräcklig.	Ogynsamt.
God.	God.	God.		Lemnar öfverskott af hafre.	Fullt tillräcklig.	Temligen gynsamt.
Riklig.	Nära god.	Mycket god.		Brist af höstsäd, men stort öfverskott af hafre.	Mer än tillräcklig.	För hö och en del höstsäd ogynsamt, i öfrigt godt.
Riklig.	God.	Riklig.		Betydligt öfverskott af både höst- och vårsäd.	Betydligt öfver det egna behovet.	För hö och en del höstsäd ogynsamt, i öfrigt godt.
Nästan god.	Något öfver medelmåttan.	God.		Tillräcklig utom af höstsäd.	Tillräcklig.	Gynsamt utom för höet.
Mycket god.	Öfver medelmåttan.	Mycket god.		Lemnar öfverskott.	Utöfver det egna behovet.	För hö ogynsamt, i öfrigt mycket gynsamt.
Riklig.	God.	Riklig.		Lemnar betydligt öfverskott.	Utöfver länets behof.	Mycket gynsamt.
Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	God.		Fullt tillräcklig af vårsäd, men delvis ej af höstsäd.	Fullt tillräcklig.	Mycket gynsamt.
Mycket god.	Fullt medelmåttig.	Mycket god.		Fullt tillräcklig af vårsäd, otillräcklig af höstsäd.	Utöfver det egna behovet.	Mycket gynsamt.
Något öfver medelmåttan.	Något under medelmåttan.	I det närmaste medelmåttig.		Ej tillräcklig.	Knappt tillräcklig.	Utmärkt godt.
Riklig.	God.	Mycket god.		Otillräcklig utom af korn.	Betydligt öfver det egna behovet.	Särdeles gynsamt.
Nära medelmåttig.	Medelmåttig.	Under medelmåttan.		Otillräcklig utom af korn.	I lappmarken tillräcklig: i nedre landet ej.	För hö mycket gynsamt, för säd i allmänhet ogynsamt.
Något under medelmåttan.	Något öfver medelmåttan.	Betydligt under medelmåttan.		Otillräcklig utom af korn.	Motsvarar nuvarande behof.	I nedre landet godt, i lappmarken ogynsamt.
God.	Öfver medelmåttan.	Mycket god.		Af råg betydligt mindre, af hvete något större och af vårsäd betydligt större än vanligt.	I nästan alla län utöfver årets behof.	Temligen gynsamt.

Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1894.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bo- hvete.	Raps.	Potatis.
	Höst-.	Vår-.	Höst-.	Vår-.									
	H e k t o l i t e r.												
Stockholms stad	100	—	1)	—	1)	500	—	1)	—	—	—	—	1,500
Stockholms län	137,700	800	379,900	100	146,100	871,200	189,100	69,600	5,100	35,800	—	—	828,200
Uppsala län	123,100	700	325,000	—	300,900	728,600	180,800	50,800	2,400	16,900	—	—	551,800
Södermanlands län	139,100	4,300	316,200	600	78,500	1,232,900	127,600	38,600	1,000	36,900	—	—	409,900
Östergötlands län	139,400	15,300	472,300	1,100	276,500	1,314,500	854,200	61,700	1,300	66,700	—	—	621,100
Jönköpings län	6,800	3,900	280,800	5,300	85,000	1,588,600	24,300	8,000	—	4,000	—	—	527,000
Kronobergs län	100	300	196,100	12,000	201,200	1,062,400	4,900	400	—	700	—	—	644,200
Kalmar län	62,500	4,300	425,500	3,900	267,400	1,178,200	12,200	17,800	—	8,200	100	—	741,300
Gotlands län	77,800	1)	152,900	—	247,100	53,100	35,600	6,100	1)	400	—	—	390,500
Blekinge län	25,900	1,400	228,300	15,600	71,100	539,600	31,100	3,800	—	6,400	1)	—	863,500
Kristianstads län	92,800	800	574,800	24,800	353,000	1,057,700	453,800	24,800	1,200	16,500	1,900	—	1,721,600
Malmöhus län	328,800	1,900	602,700	1,100	1,110,500	1,646,100	1,050,100	70,600	1,200	24,000	600	2,700	1,384,800
Hallands län	33,400	20,900	309,000	11,500	74,100	1,178,200	71,100	4,700	11,800	3,600	300	—	416,400
Göteborgs och Bohus län . .	12,100	5,700	185,400	1,000	99,300	1,048,100	28,100	10,200	50,900	5,300	—	—	534,900
Elfsborgs län	12,500	17,700	286,600	11,300	43,700	2,205,700	26,400	20,700	1,900	8,300	—	—	758,100
Skaraborgs län	91,100	6,900	613,500	6,500	85,700	3,127,100	49,500	43,400	400	27,600	—	—	923,900
Vermlands län	11,900	3,200	350,200	—	21,700	1,585,100	12,900	10,200	—	1,100	—	—	611,400
Örebro län	56,700	8,300	246,600	1,200	47,700	1,262,700	27,900	18,200	1,900	7,200	—	—	464,700
Västmanlands län	113,500	—	283,200	—	85,800	1,108,000	35,100	33,000	—	11,900	—	—	385,800
Kopparbergs län	7,100	3,600	227,000	—	93,200	1,002,700	122,400	9,900	—	1,300	—	—	611,000
Gefleborgs län	1,200	600	71,400	200	239,000	620,100	33,000	10,800	100	grönfoder	—	—	819,300
Västernorrlands län	—	—	38,000	900	395,800	140,500	17,700	3,800	—	grönfoder	—	—	635,200
Jemtlands län	—	—	11,500	—	211,100	44,000	7,000	20,000	—	—	—	—	376,100
Vesterbottens län	—	—	10,400	1,100	352,800	29,300	4,500	—	—	—	—	—	429,400
Norrbottens län	—	—	9,200	—	254,200	13,900	—	—	—	—	—	—	237,000
Rikets skörd år 1894 i hektol.	1,473,600	100,600	6,596,500	98,200	5,201,400	24,638,800	3,399,300	537,100	79,200	282,800	2,900	2,700	15,888,600
„ „ „ i tunnor	893,690	61,010	4,000,550	59,550	3,154,470	14,942,570	2,061,560	325,730	48,030	171,510	1,760	1,640	9,635,880
Medelskörd åren 1884—1893 i hektoliter.	1,321,400	103,600	7,720,800	89,800	5,167,000	20,836,300	2,740,500	562,800	82,500	259,800	2,500	3,100	19,118,000
„ „ „ i tunnor.	801,370	62,820	4,682,410	54,440	3,133,620	12,636,470	1,662,030	341,300	50,030	157,580	1,490	1,850	11,594,410

Anm. Härjemte har af vicker i alla län och af åtskilliga andra sädesslag i flere län, synnerligast de norrländska skördats grönfoder.

1) Skörd angifven, men enligt beräkning icke uppgående till 50 hl. och därför här utesluten.

R é s u m é.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Depuis 1865 les Sociétés agricoles des provinces publient des chiffres directement reçus des cultivateurs, entre autres des renseignements sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte. Cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'une ou de plusieurs années. A cause de cela il a été introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements immédiatement après la fin de la récolte, bien qu'en chiffres approximatifs. Le calcul se fait de la manière suivante: la quantité enssemencée étant connue par les publications des Sociétés agricoles et les corrections nécessaires y ayant été apportées, on n'a besoin que de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque bailliage (au nombre de 520). Ces chiffres approximatifs, multipliés par la quantité de la semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des préfets des provinces qu'on a pu dresser la présente relation, — la vingt-unième de la série.

La récolte de 1894, d'après les rapports des préfets, a été censée *presque au-dessus de la moyenne*. Les quantités moissonnées des céréales les plus importantes, à l'exception du seigle, sont plus grandes que pendant les années précédentes; mais les pommes de terre ont donné une récolte bien au-dessous de la moyenne et en plusieurs endroits d'une mauvaise qualité. Les quantités reçues de foin et de paille sont plus que suffisantes aux besoins du pays.

Le tableau 1 résume les multiples des grains divers par provinces: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 méteil, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 sarrasin, col. 13 colza, col. 14 pommes de terre. Les autres colonnes (15—25) contiennent les appréciations sur la récolte de lin, de fourrage etc.

Le tableau 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison, nous ajoutons aussi la moyenne des dix années précédentes:

	1894.	Moy. de 1884—1893.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Froment (col. 2 et 3).	1,574,200	1,425,000
Seigle (col. 4 et 5).	6,694,700	7,810,600
Orge (col. 6)	5,201,400	5,167,000

	1894.	Moy. de 1884—1893.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Avoine (col. 7)	24,638,800	20,836,300
Méteil (col. 8)	3,399,300	2,740,500
Pois (col. 9)	537,100	562,800
Fèves (col. 10)	79,200	82,500
Vesces (col. 11)	282,800	259,800
Pommes de terre (col. 14)	15,888,600	19,118,000

Le tableau A contient, en pour-cent des grains récoltés, les relations entre la récolte de 1894 et la moyenne des années 1874—1893.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltées sont comprises dans le tableau B. Voici le poids par hectolitre:

	1894.	Moy. de 1874—1893.
Froment d'hiver	77.5 kilogr.	78.0 kilogr.
Seigle d'hiver	71.4 »	72.2 »
Orge	63.5 »	63.1 »
Avoine	48.2 »	47.3 »
Méteil	56.0 »	54.9 »
Pois	79.1 »	78.9 »
Fèves	78.1 »	77.4 »
Vesces	76.9 »	73.9 »

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1894 a été de 2,379 mill. de kilogr. (voir tabl., pag. 11); la moyenne de 1884—1893 représente 2,225 mill. de kilogr.

D'après les prix de bourse actuels, la récolte des céréales de l'année peut être évaluée comme il suit: froment 12.2, seigle 41.8, orge 31.4, avoine 89.0, méteil 16.7, légumineuses 7.7 millions de couronnes: c'est à dire en tout 198.8 millions de couronnes. Cette somme est, à la vérité, trop forte, parce que la qualité du blé vendu à la bourse est en général meilleure que celle du blé qui n'est pas mis en vente. La récolte des pommes de terre, d'après le prix du marché actuel, aurait une valeur totale de 44 millions de couronnes, mais ce prix doit aussi être considéré seulement comme un maximum.

